

Vergaderjaar 2017–2018

34 775 IV

Vaststelling van de begrotingsstaten van Koninkrijksrelaties (IV) en het BES-fonds (H) voor het jaar 2018

Nr. 48

VERSLAG VAN EEN WERKBEZOEK

Vastgesteld op 17 juli 2018

Een delegatie uit de vaste commissie voor Koninkrijksrelaties uit de Tweede Kamer heeft van woensdag 11 juli 2018 tot zondag 15 juli 2018 een bezoek gebracht aan Sint Maarten, Sint Eustatius en Saba. Zij bezochten deze eilanden in het bijzonder om kennis te nemen van de wederopbouw na de verwoestingen die de orkanen Irma en Maria hebben aangericht en om een beter beeld te krijgen van de situatie op Sint Eustatius na de bestuurswisseling eerder dit jaar. De delegatie bestond uit de leden Pechtold (voorzitter), Bosman, Van den Berg, Diertens, Özütok, Van Raak, Kuiken, Van der Graaf en Krol. De delegatie werd begeleid door T.N.J. de Lange, griffier van de commissie.

In onderstaand verslag worden de hoofdlijnen van dit bezoek kort weergegeven. Het volledige programma van het bezoek is als bijlage bij dit verslag opgenomen.

De delegatie dankt alle gesprekspartners en degenen die betrokken zijn geweest bij het organiseren en de inhoudelijke voorbereiding van dit bezoek. De hartelijke ontvangst en de goede begeleiding en informatievoorziening van de delegatie hebben in belangrijke mate bijgedragen aan het welslagen van het bezoek.

De voorzitter van de commissie,
Pechtold

De griffier van de commissie,
De Lange

Woensdag 11 juli – Sint Maarten

De delegatie wordt op Sint Maarten welkom geheten door de plaatsvervangend Vertegenwoordiger van Nederland op Sint Maarten, de heer Johnson. De heren Johnson en Leijtens (tot voor kort project Directeur-Generaal Wederopbouw Bovenwindse Eilanden; per 1 juli 2018 maakt het wederopbouwprogramma onderdeel uit van het Directoraat-Generaal Koninkrijksrelaties) geven vervolgens een briefing aan de delegatie, waarin onder meer wordt ingegaan op de samenwerking met de Wereldbank en de regering van Sint Maarten in het kader van de wederopbouw, de afhandeling van verzekeringsclaims, de stand van zaken met betrekking tot de voorbereiding op het nieuwe orkaanseizoen en de financiële positie van het land Sint Maarten. Ook wordt gesproken over de mogelijkheden van samenwerking met Saint Martin en over de situatie rond de luchthaven.

Donderdag 12 juli – Sint Maarten

De delegatie heeft een informeel en besloten gesprek met de voltallige ministerraad van Sint Maarten onder leiding van de Minister-President (mevrouw Romeo-Marlin). Bij het gesprek is ook het *Interim Recovery Committee* van Sint Maarten vertegenwoordigd. Aan de orde komen onder meer de totale omvang van de orkaanschade (ca. 2,7 miljard US\$, onderbouwd in onder meer het *National Recovery and Resilience Plan (NRRP)*) en de wijze waarop de wederopbouw zal worden gefinancierd, de samenwerking met de Wereldbank, de situatie rond de bewaking van de gevangenis, de benodigde aandacht voor de jeugd van Sint Maarten, de afhandeling van verzekeringsclaims en het belang voor Sint Maarten van *pre-clearance* op Sint Maarten door de douane van de Verenigde Staten.

Vervolgens spreekt de delegatie met het *Steering Committee* van het *trustfund*

Wederopbouw, bestaande uit vertegenwoordigers van de Wereldbank (mevrouw T. Sayed), Nederland (de heer F. Weekers) en Sint Maarten (de heer M. Gumbs). Hierbij komt onder meer aan de orde dat zojuist de eerste tranche van de wederopbouw gelden is vrijgegeven. Mevrouw Sayed zet voorts uiteen dat bij de beoordeling van projecten een bredere insteek dan alleen *building back better* wordt gekozen. Zo wordt ook gekeken naar de belangen van milieu en natuur en het trainen van arbeidskrachten. Daarna wordt ingegaan op de samenwerking met de regering van Sint Maarten. Ook wordt benadrukt dat in het *Steering Committee* bij consensus wordt besloten.

Daarna neemt de delegatie tijdens een uitgebreide rondrit op zowel de *Dutch side* als de *French side* kennis van de grote schade die is aangericht door de orkaan Irma en een aantal wederopbouwprojecten dat inmiddels heeft plaatsgevonden en nog plaatsvindt. Duidelijk wordt dat de bevolking, de eerste maanden met hulp van onder meer Nederlandse militairen, de afgelopen tijd heel hard heeft gewerkt om de situatie weer zo veel mogelijk op orde te krijgen. De (hoog opgetaste) vuilnisopslagplaatsen geven hier een goede indicatie van. Er is echter nog heel veel te doen, zo blijkt onder meer uit de huizen die nog met landbouwplastic zijn afgedekt.

Tijdens een tussenstop in de arme wijk *Middle Region* blijkt hoe het adagium *building back better* in de praktijk wordt gebracht. Het huis van mevrouw Lorna Rodgers krijgt nu een betonnen dak dat de zwaarste categorieën orkaan aan zou moeten kunnen. Naast het huis van mevrouw Rodgers worden op dit moment nog circa vijftig huizen van kwetsbare inwoners gerepareerd en versterkt. Het is de bedoeling dat deze operatie

nog deze zomer wordt afgerond, met name vanwege het zwaartepunt van het nieuwe orkaanseizoen in september en oktober.

Tijdens een volgende tussenstop in de arme wijk *Dutch Quarter* brengt de delegatie een bezoek aan de *I can-foundation*, een tehuis voor kinderen die geen ouders meer hebben of voor wie geen stabiele thuissituatie meer aanwezig is. Mevrouw Cassandra Gibbs ontvangt de leden met groot enthousiasme en zet uiteen dat er op dit moment ruim twintig kinderen in het tehuis (dat oorspronkelijk het woonhuis van mevrouw Gibbs was; zij woont nu in een zeecontainer achter het huis) wonen. De kinderen hebben leeftijden variërend van twee tot achttien. Een kleine meerderheid van de kinderen is doorverwezen door de rechtbank i.s.m. de Raad voor de Kinderbescherming; de anderen zijn om andere redenen in het tehuis terecht gekomen. Sommige kinderen hebben (nog) geen legale status. Dit maakt de toegang tot overheidsvoorzieningen moeilijk, zo niet onmogelijk. Gewerkt wordt aan een woonfaciliteit om kinderen van achttien en ouder die nog geen goede woonvoorziening elders hebben gevonden, tijdelijk op het terrein te kunnen huisvesten. De schade ten gevolge van de orkaan Irma is gelukkig beperkt gebleven. Wel is de buitenmuur verwoest. Die is inmiddels gerepareerd, met een financiële voorziening vanuit de Vertegenwoordig van Nederland op Sint Maarten. De huidige financiële ondersteuning (vanuit de *Sint Maarten Development Foundation*, de Kinderbescherming en privé donoren) wordt zeer gewaardeerd maar is onvoldoende om het tehuis draaiende te houden.

Er ligt nog een aantal scheepswrakken in de *Simpson Bay Lagoon*, zowel boven als onder water. Ook overigens is de algehele infrastructuur nog niet op orde. Dit geldt onder meer ook voor een aantal grote hotels op Sint Maarten, die extra zwaar zijn beschadigd, en het vliegveld. De passagiersdoorstroom vindt thans in een hangar en in tenten plaats. In het centrum zijn diverse winkels en horecagelegenheden weer in bedrijf. Een aantal cruiseschepen doet Sint Maarten thans weer met regelmaat aan. Opvallend is dat de schade aan de *French side*, met name aan de noordkant van het eiland, minder voortvarend lijkt de worden opgepakt dan de schade aan de *Dutch side*.

Aan het einde van de dag biedt de delegatie een borrel aan vertegenwoordigers van het parlement van Sint Maarten en van de *Steering Committee* aan.

Vrijdag 13 juli – Sint Eustatius

De delegatie reist in de vroege ochtend naar Sint Eustatius. De delegatie wordt daar welkom geheten door de regeringscommissaris van Sint Eustatius, de heer M. Franco, en de wnd. Regeringscommissaris van Sint Eustatius, de heer M. Stegers. In een briefing gaan beiden nader in op onder meer het algemene beeld, de politieke situatie, het financiële beheer en het sociale domein.

Vervolgens spreekt de delegatie tijdens een staande receptie met vertegenwoordigers van de Maatschappelijke Raad van Advies, waarbij onder meer de bovengenoemde thema's aan de orde komen.

Daarna maakt de delegatie een rondrit over het eiland, waarbij onder meer de *Historic Core* in Oranjestad en fort De Windt worden aangedaan. Tijdens de rondrit is er verder onder meer aandacht voor de schade als gevolg van de orkanen Irma en Maria. Op Sint Eustatius is veel van de schade aan de infrastructuur inmiddels verholpen of zijn herstelwerkzaamheden in uitvoering. Wel is er door erosie substantiële schade ontstaan aan de kliffen, bij voorbeeld de klif waarop fort Zeelandia is

gebouwd. Het zal veel geld kosten om de kliffen te stutten. Gelukkig is hiervoor recentelijk uit de regiogelden een substantieel bedrag beschikbaar gesteld.

De delegatie heeft vervolgens een staande lunch met vertegenwoordigers van het Politiek Platform. Daarbij komen ook nu weer onder meer de eerdergenoemde thema's aan de orde.

De rest van de middag besteedt de delegatie aan een tweede rondrit, waarbij onder meer de haven en het landgoed Knippenga worden aangedaan. Er zijn plannen om de haven uit te breiden en beter te beschermen tegen weersinvloeden, waardoor het ook mogelijk zou worden om volwaardige jachthavenfaciliteiten aan te bieden. Op landgoed Knippenga krijgt de delegatie een presentatie over de huidige mogelijkheden en de toekomstige plannen voor verblijfstoerisme op het landgoed. In nauwe samenwerking met de overheid worden de plannen voor verdere ontwikkeling (onder meer een hotel, een aantal vakantie-villa's en vakantiecabines) uitgewerkt. Alles bij elkaar zouden de investeringen in het project circa 100 miljoen US\$ kunnen gaan beslaan. Er wordt gedacht aan een kleine 200 medewerkers, zo veel mogelijk van Sint Eustatius afkomstig.

Aan het einde van de middag reist de delegatie terug naar Sint Maarten.

Zaterdag 14 juli – Saba

De delegatie reist in de vroege ochtend naar Saba. De delegatie wordt daar welkom geheten door de Gezaghebber van Saba (de heer J. Johnson) en de twee gedeputeerden (de heren B. Zagers en R. Wilson).

Daarna brengt de delegatie een bezoek aan de haven. Met de recentelijk beschikbaar gekomen regiogelden kan de haven nu worden uitgebreid en verder verstevigd.

In het daaropvolgende informele en besloten gesprek met het Bestuurscollege komen onder meer de aanpak van de armoede, de financiële situatie van het eilandgebied, de bereikbaarheid van Saba tegen redelijke kosten, de positie van RCN en de Rijksvertegenwoordiger en het nog meer nemen en krijgen van eigen verantwoordelijkheid aan de orde. Ook wordt aandacht gevraagd voor gebrekkige juridische faciliteiten op Saba. Eén keer per maand wordt een rechter ingevlogen. Dat geldt ook voor een notaris, waar nog bijkomt dat op Saba geen aktes kunnen worden gepasseerd.

Duidelijk is dat Saba zowel voorafgaande aan de komst van Irma en Maria als daarna een goede aanpak heeft gekozen. Het eiland is klaar voor het nemen en dragen van meer eigen verantwoordelijkheid.

In het daaropvolgende gesprek met leden van de Eilandsraad komen deze onderwerpen ook weer aan de orde. In aanvulling hierop wordt aandacht gevraagd voor het belang van actualiseren van bepaalde wetgeving, zoals de Opiumwet. Verder wordt benadrukt dat bewoners zelfs met twee banen vaak nog te weinig verdienen om een goed bestaan voor hen zelf en hun families te kunnen garanderen.

De delegatie heeft vervolgens een *meet & greet* met de bevolking. De delegatie grijpt deze gelegenheid aan om uit eerste hand van de inwoners te vernemen wat hun grootste zorgen zijn.

Na de lunch reist de delegatie via Sint Maarten en Parijs terug naar Nederland, waar de delegatie in de ochtend van 15 juli weer aankomt

BIJLAGE

Programma

Woensdag 11 juli 2018

Tijd	Afspraak	Deelnemers	Locatie
08.00 uur	Vertrek naar Parijs	VKC KR	Parijs Princess Juliana International Airport (PJIA)
10.40 uur	Vertrek naar Sint Maarten	VKC KR	
13.45 uur	Aankomst op Sint Maarten en ontvangst C. Johnson (hfd. Vertegenwoordiging van Nederland te Philipsburg (VNP))	VKC KR	
16.00 – 17.00 uur	Briefing VNP en D-G WBE	VKC KR C Johnson H Leijtens	VNP
17.00 – 18.00 uur	Welkomstborrel VNP en D-G WBE	VKC KR C Johnson H Leijtens	Holland House
18.00 – 20.00 uur	Diner VNP en D-G WBE	VKC KR C Johnson H Leijtens	

Donderdag 12 juli 2018

Tijd	Afspraak	Deelnemers	Locatie
09.00 – 10.00 uur	Gesprek Raad van Ministers	VKC KR C Johnson	Bestuurskantoor
10.15 – 11.00 uur	Gesprek Steering Committee Trustfund Wederopbouw (T Sayed (WB), F Weekers (NL), M Gumbs (SXM))	VKC KR C	Bestuurskantoor
11.30 – 13.15 uur	Eilandtour	VKC KR C Johnson	Op locatie
13.15 – 14.30 uur	Lunch	VKC KR C Johnson	
14.30 – 16.15 uur	Vervolg eilandtour o.a. Franse kant	VKC KR C Johnson	Op locatie
17.15 – 18.45 uur	Borrel met leden parlement Sint Maarten en delegaties Steering Committee	VKC KR C Johnson	Holland House
19.00 – 21.00 uur	Diner VNP	VKC KR C Johnson	

Vrijdag 13 juli 2018

Tijd	Afspraak	Deelnemers	Locatie
PROGRAMMA SINT EUSTATIUS			
08.15 – 08.35 uur	Vlucht naar Sint Eustatius	VKC KR	PJIA
08.35 – 08.45 uur	Ontvangst door regeringscommissaris M Franco en wnd. regeringscommissaris M Stegers	VKC KR RC	FD Roosevelt Airport
09.00 – 10.15 uur	Presentatie	VKC KR RC	Bestuurskantoor
10.30 – 11.00 uur	Staaude receptie met (wnd.) Regeringscommissaris, Vertegenwoordigers Maatschappelijke Raad Advies (MRA)	VKC KR RC	Bestuurskantoor
11.10 – 13.00 uur	Deel I; Eilandverkenning	Vert. MRA VKC KR RC	Op locatie
13.00 – 14.30 uur	lunch met Vertegenwoordigers politiek platform (UPC, DP, SLAM)	VKC KR RC	Old Gin House
14.30 – 17.45 uur	Deel II; Eilandverkenning	Vert. Politiek Platform VKC KR RC	Op locatie
18.20 uur	Vertrek Sint Eustatius	Delegatie	FD Roosevelt Airport
18.40 uur	Aankomst Sint Maarten	VKC KR	PJIA
20.00 – 21.30 uur	Diner	VKC KR Chris Johnson	

Zaterdag 14 juli 2018

Tijd	Afspraak	Deelnemers	Locatie
08.20 – 08.35 uur	PROGRAMMA SABA		
08.35 uur	Vlucht naar Saba	VKC KR	PJIA
Aansluitend	Aankomst Saba airport	VKC KR	
	Saba experience tour. Tijdens tour uitleg actualiteit.	VKC KR	
	Bezichtiging haven	leden Bestuurscollege	
10.00 uur	Gesprek Bestuurscollege	VKC KR	The Bottom
		leden Bestuurscollege	
10.45 uur	Gesprek Eilandsraad	VKC KR	The Bottom
		Eilandsraad	
11.15 uur	Meet en greet bevolking	VKC KR	Windward Side, Breadline Plaza
13.00 uur	vertrek naar Sint Maarten	VKC KR	Saba airport
13.15 uur	Aankomst Sint Maarten	VKC KR	PJIA
		C Johnson	
15.45 uur	Vertrek naar Parijs	VKC KR	PJIA
	ZONDAG 15 JULI		
06.05 uur	Aankomst Parijs		
07.20 uur	Vertrek naar Schiphol		
08.40 uur	Aankomst Schiphol		

N.b.: alle tijden zijn lokale tijden